

ЗАЦВЕРДЖАНА

Пaстaнoвa
Мiнiстэртвa aдукaцыi
Рeспублiкi Бeлaрусь
16.09.2024 № 114

**Вучэбная праграма
па вучэбным прадмеце «Музыка»**
для I–IV класаў устаноў адукацыі,
якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання і выхавання

**ГЛАВА 1
АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ**

1. Дадзеная вучэбная праграма па вучэбным прадмеце «Музыка» (далей – вучэбная праграма) прызначана для I–IV класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай мовай навучання і выхавання.

2. Дадзеная вучэбная праграма разлічана на 138 гадзін (1 гадзіна ў тыдзень) у I–IV класах. Працэс засваення зместу вучэбнага прадмета «Музыка» падзелены на этапы, якія адпавядаюць гадам навучання. У кожным класе прадугледжаны гадзіны на харавыя спевы і засваенне вучэбных тэм. Колькасць вучэбных гадзін, адведзеная на вывучэнне тэм у рамках чвэрцяў і паўгоддзяў, з’яўляецца прыкладнай. Педагагічны работнік мае права пераразмяркоўваць колькасць гадзін на вывучэнне тэм у межах агульнай колькасці гадзін, адведзеных на вывучэнне тэм чвэрці ці паўгоддзя.

3. Мэта навучання вучэбнаму прадмету «Музыка» – фарміраванне музычнай культуры навучэнцаў як часткі іх духоўнай культуры.

Кампаненты мэты:

адукацыйны – засваенне музычнага мастацтва праз авалоданне музычнымі ведамі; слухацкімі, выканальніцкімі і кампазітарскімі ўменнямі; засваенне мастацкага спосабу пазнання свету;

выхаваўчы – выхаванне любові да музыкі, мастацтва; прысваенне чалавекам, які расце, каштоўнасцей, закладзеных у змесце твораў мастацтва;

развіваючы – развіццё музычных, камунікатыўных, творчых здольнасцей; развіццё самастойнасці і ініцыятыўнасці ў вырашэнні творчых задач.

4. Задачы вучэбнага прадмета «Музыка»:

4.1. фарміраванне музычных кампетэнцый: выхаванне любові да музыкі, засваенне музычнага мастацтва (авалоданне музычнымі ведамі, слухацкімі, выканальніцкімі і кампазітарскімі ўменнямі), развіццё музычных здольнасцей. Задача вырашаецца з дапамогай:

фарміравання ўяўленняў пра музыку як самакаштоўны від мастацтва, яе змест і выразную мову;

фарміравання ўменняў слухаць, выконваць, складаць музыку;

развіцця музычных здольнасцей;

назапашвання вопыту ажыццяўлення музычнай дзейнасці;

4.2. фарміраванне мастацкіх кампетэнцый: развіццё мастацкага густу, назапашванне вопыту самастойнай мастацка-творчай дзейнасці. Задача вырашаецца з дапамогай:

фарміравання ўяўленняў пра музыку як неад’емную частку мастацкай культуры, агульнасць зместу розных відаў мастацтва, адрозненні ў выразных мовах;

засваення мастацкага спосабу пазнання свету;

развіцця мастацкіх здольнасцей;

назапашвання вопыту мастацка-творчай дзейнасці;

4.3. фарміраванне метапрадметных кампетэнцый: развіццё камунікатыўных, творчых, аналітычных здольнасцей; уменняў рашаць вучэбныя і жыццёвыя праблемы,

несці адказнасць за вынікі індывідуальнай і калектыўнай работы. Задача вырашаецца з дапамогай:

фарміравання ўяўленняў пра цесную сувязь музыкі (мастацтва) з жыццём;
назапашвання вопыту вырашэння жыццёвых задач у працэсе мастацкай дзейнасці (у індывідуальнай, групавой і калектыўнай формах);
развіцця камунікатыўных і творчых уменняў;
назапашвання вопыту змястоўнага ацэньвання вучэбнай (музычнай) дзейнасці.

Спецыфіка вучэбнага прадмета «Музыка» праяўляецца ў адначасовым вырашэнні ўсяго комплексу задач у працэсе навучання.

5. Змест вучэбнага прадмета «Музыка» ўключае:

веды і ўменні ў галіне музычнага мастацтва;
веды і вядучыя ўменні ў галіне мастацкай культуры;
метапрадметныя (жыццёвыя) веды і ўменні.

Змест вучэбнага прадмета «Музыка» пабудаваны па лінейна-канцэнтрычным прынцыпе. На кожным этапе навучання пашыраюцца і паглыбляюцца ўяўленні навучэнцаў пра змест, жанравую аснову, форму і выразную мову музычнага мастацтва, удасканалюцца ўменні ўспрымання і практычнай музычнай (мастацкай) дзейнасці.

З мэтай захавання нематэрыяльнай культурнай спадчыны ў кожным класе ў рамках вучэбных гадзін прадугледжваецца засваенне навучэнцамі вопыту каляндарна-абрадавых дзеянняў з улікам традыцый рэгіёна.

6. На працягу ўсяго перыяду навучання музыцы выкарыстоўваюцца наступныя віды дзейнасці: слуханне, спевы (харавыя, ансамблевыя), ігра на музычных інструментах, пластычнае інтанаванне, свабоднае дырыжыраванне, сачыненне, імправізацыя, рытмадэкламацыя, тэатралізацыя, слоўнае, каляровае, графічнае, пластычнае мадэляванне, іншыя віды мастацкай дзейнасці.

Асноўнай формай арганізацыі адукацыйнага працэсу з'яўляецца вучэбны занятак. Прытрымліванне прынцыпу «навучанне мастацтву ў формах самога мастацтва» вызначае прыярытэт арганізацыйных форм, якія адпавядаюць прыродзе мастацтва (урок-канцэрт, урок-гульня, урок-майстэрня, урок-тэатралізацыя, урок-кліп і іншыя формы).

Навучанне музыцы ажыццяўляецца з дапамогай выкарыстання разнастайных метадаў (наглядных, слоўных, практычных). Адмысловае значэнне мае сістэмнае выкарыстанне метадаў праблематызацыі і мадэлявання мастацка-творчага працэсу.

Пастаноўка праблем пры засваенні зместу вучэбнага прадмета «Музыка» забяспечвае разгляд музычных твораў у якасці адказаў на жыццёвыя пытанні, пададзеныя ў эмацыянальна-вобразнай форме, прадуглежвае даследаванне працэсу паходжання музыкі, прасочванне працэсу ўзнікнення з'яў і абзначэння паняццяў. Метад мадэлявання мастацка-творчага працэсу накіраваны на аднаўленне працэсуальнасці музычных з'яў, забяспечвае дзейнаснае разуменне музычнага мастацтва.

Шырокае распаўсюджванне на вучэбных занятках па музыцы атрымліваюць фасілітацыйныя дыскусіі і мастацка-творчыя праекты. Фасілітацыйныя дыскусіі накіраваны на развіццё самастойнасці навучэнцаў у ходзе засваення вучэбнага матэрыялу, садзейнічаюць развіццю крытычнага мыслення, даследчых і камунікатыўных уменняў. Мастацкатворчыя праекты прадуглежваюць самастойнае рашэнне навучэнцамі вучэбнай задачы, забяспечваюць развіццё самастойнасці, здольнасці да самаарганізацыі, гатоўнасці да супрацоўніцтва, стваральнай дзейнасці, садзейнічаюць выкарыстанню набытага вопыту для вырашэння жыццёвых праблем.

Ацэначная дзейнасць паўстае ў якасці злучальнага звяна паміж пазнавальнай і пераўтваральнай дзейнасцю і з прычыны гэтага з'яўляецца неад'емнай часткай мастацкай творчасці. Пры засваенні зместу вучэбнага прадмета «Музыка» кантрольна-ацэначная дзейнасць ажыццяўляецца на славесна-змястоўнай аснове, гэта значыць ацэнка даецца словамі без выстаўлення адзнакі ў балах. Актыўнае прымяненне на вучэбных занятках па музыцы атрымліваюць метады самаацэнкі і ўзаемаацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці.

7. Чаканья вынiкi вивучэння зместу вучэбнага прадмета «Музыка»:

7.1. чаканья вынiкi першага года навучання:

ведаць (мець уяўленнi):

пра разнастайнасць гукаў навакольнага свету, асаблівасцi музычнага гуку;

усёабдымны змест музыкi, яе жыццёвыя вытокі;

пульсацыю як жыццёвую з'яву i яе праяўленнi ў музыцы;

першасныя музычныя жанры (песнi, танцы, маршы) i iх ролю ў жыццi чалавека;

выразную мову музычнага мастацтва;

умець:

эмацыянальна ўспрымаць i разумець музычныя творы;

распазнаваць у працэсе слухання першасныя музычныя жанры (песню, танец, марш);

выразна выконваць песнi i iнструментальныя кампазіцыi;

актыўна праяўляць сябе ў мастацкай творчасцi;

7.2. чаканья вынiкi другога года навучання:

ведаць (мець уяўленнi):

пра сродкi музычнай выразнасцi;

жанры прафесійнай музыкi (оперу, балет, сiмфонiю, канцэрт);

iнструменты сiмфанiчнага аркестра;

умець:

эмацыянальна адгукацца на гучанне музыкi, даваць характарыстыку музычнаму вобразу;

вызначаць опернае i сiмфанiчнае выкананне музыкi;

вызначаць па гучаннi асобныя iнструменты сiмфанiчнага аркестра;

выразна выконваць песнi i iнструментальныя кампазіцыi;

актыўна праяўляць сябе ў мастацкай творчасцi;

7.3. чаканья вынiкi трэцяга года навучання:

ведаць (мець уяўленнi):

пра песеннасць, танцавальнасць, маршавасць;

iнтанацыю i яе розныя значэннi;

спосабы развiцця музыкi;

музычнае формаўтварэнне, разнастайнасць музычных форм;

умець:

вызначаць песенную, танцавальную, маршавую асновы музычных твораў;

успрымаць, выконваць, ствараць iнтанацыi рознага характару з выкарыстаннем магчымасцей розных відаў мастацтва;

назiраць за развiццём музыкi, самастойна ажыццяўляць яе развiццё ў працэсе музычна-творчай дзейнасцi;

увасабляць творчую задуму ў музычную (мастацкую) форму;

эмацыянальна ўспрымаць i разумець музычныя творы;

выразна выконваць песнi i iнструментальныя кампазіцыi;

актыўна праяўляць сябе ў мастацкай творчасцi;

7.4. чаканья вынiкi чацвёртага года навучання:

ведаць (мець уяўленнi):

пра музычную культуру;

падабенствы i адрозненнi ў музычных культурах розных народаў;

суадносiны народнага i кампазітарскага, класiчнага i сучаснага, нацыянальнага i iнтэрнацыянальнага ў музычным мастацтве;

камунiкатыўныя магчымасцi музычнай мовы;

умець:

распазнаваць па характэрных прыметах творы прафесійнай i народнай, класiчнай i сучаснай музыкi;

па характэрных прыметах вызначаць прыналежнасць музычнага твора да культуры пэўнага народа;

ажыццяўляць камунiкацыю з дапамогай мовы музычнага мастацтва;

эмацыянальна ўспрымаць і разумець музычныя творы;
выразна выконваць песні і інструментальныя кампазіцыі;
актыўна праяўляць сябе ў мастацкай творчасці.

Навучанне музыцы на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі накіравана на дасягненне навучэнцамі асобасных, метапрадметных і прадметных вынікаў:

асобасныя вынікі: наяўнасць у навучэнцаў цікавасці да музычнага мастацтва і патрэбнасці ў зносінах з ім; усведамленне прыналежнасці да беларускага народа, праяўленне павагі да беларускай культуры, Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь як сімвала суверэннай дзяржавы; асэнсаванне выразнасці музычнай мовы як неад'емнай і ўнікальнай часткі цэласнай сістэмы камунікацыі; уменне ажыццяўляць самаацэнку дзейнасці на славесна-змястоўнай аснове;

метапрадметныя вынікі: уменне прымяняць мастацкі спосаб пазнання свету, інтэрпрэтаваць мастацкія з'явы на аснове наладжвання цеснай сувязі мастацтва і жыцця; жаданне і ўменне ўступаць у мастацкую камунікацыю; жаданне і ўменне творча вырашаць вучэбныя і жыццёвыя задачы з выкарыстаннем выразных сродкаў розных відаў мастацтва; уменне ажыццяўляць мастацкую (музычную) дзейнасць індывідуальна, у групах, калектыўна;

прадметныя вынікі: уменні эмацыянальна і свядома ўспрымаць музыку, спасцігаць яе вобразны змест, выказваць уласнае стаўленне да праслуханага з дапамогай ацэначных меркаванняў; характарызаваць кампазітарскія творы і ўзоры народнай творчасці ў аспектах зместу, сродкаў музычнай выразнасці, спосабаў развіцця, формы; вызначаць жанравую аснову музычнага твора; распазнаваць музыку, створаную кампазітарамі, і ўзоры традыцыйнай музычнай культуры; знаходзіць падабенства ў змесце і адрозненні ў выразнасці моў музычных культур народаў свету; пазнаваць на слых шэдэўры музычнага мастацтва; выразна спяваць і музыцыраваць на музычных інструментах; увабляць уласную творчую задуму ў розных відах музычнай дзейнасці; выконваць Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь і правільна паводзіць сябе пры яго афіцыйным выкананні.

ГЛАВА 2

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ў I КЛАСЕ. АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

(1 гадзіна ў тыдзень, усяго 34 гадзін)

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (2 гадзіны)

Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь.

Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.

СВЕТ ГУКАЎ (6 гадзін)

Гучальны свет вакол нас (1 гадзіна)

Гукавая разнастайнасць навакольнага свету (свету прыроды і чалавека). Магчымасць узнаўлення гукаў «гучальнымі» жэстамі.

Прыродныя і механічныя гукі (1 гадзіна)

Характэрныя асаблівасці прыродных і механічных гукаў. Разнастайнасць гукаў прыроды. Крыніцы механічных гукаў.

Музыка – краіна гукаў (1 гадзіна)

Асаблівасці музычных гукаў. Адрозненне музычных гукаў ад гукаў прыродных і механічных.

Карціны, створаныя пры дапамозе гукаў (1 гадзіна)

Спалучэнні гукаў, іх выяўленчыя магчымасці. Стварэнне гукавых карцін.

Настрой, перададзены пры дапамозе гукаў (1 гадзiна)
Разнастайнасць настройў (пачуццiў) чалавека, станаў прыроды. Спалучэннi гукаў, iх
выразныя магчымасцi.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Свет гукаў» (1 гадзiна)

Прыкладны музычны матэрыял
«Дзяржаўны гiмн Рэспублiкi Беларусь». Музыка Н. Сакалоўскага, словы
М. Клiмковiча i У.Карызны.
«Песенька пра Радзiму». Музыка i словы А. Бяляева.
«Когда мои друзья со мной». Музыка У. Шаiнскага, словы М. Танiча.
«Чему учат в школе». Музыка У. Шаiнскага, словы М. Пляцкоўскага.
«Першая настаўнiца». Музыка В. Кавалiва, словы С. Грахоўскага.
Беларускiя народныя песнi «Белабока сарока», «Дожджык».
«Где живет музыка». Музыка i словы В. Кавалiва.
«Слово на ладошках». Музыка А. Паплянавай, словы Н. Пiкулевай.
«Солнышко», «Дождик». Музыка А. Цiлiчэвай, словы Л. Дымавай.
«Осень». Музыка М. Красева, словы М. Iвенсэн.
«По грибы». Музыка У. Алоўнiкава, словы Л. Алтухова.
С. Пракоф'еў. «Дождж i вясёлка», «Казачка» (са зборнiка фартэпiянных п'ес
«Дзiцячая музыка»)
Г. Вагнер. «Зязюлька», «Песенька».
Э. Грыг. «Птушачка».
Ж.-Ф. Рамо. «Курыца».
М. Рымскi-Корсакаў. «Акiян – мора сiняе» (аркестравае ўступленне да оперы
«Садко»).

Вiды i спосабы дзейнасцi: слуханне i распазнаванне гукаў (прыродных, механiчных,
музычных); узнаўленне гукаў з дапамогай «гучальных» жэстаў i гукапераймання;
узнаўленне музычных гукаў голасам i на музычных iнструментах; «маляванне голасам»,
развучванне i выкананне песень, у якiх прысутнiчае выразны i выяўленчы пачатак;
дэкламацыя вершаў з выкарыстаннем гукавыяўленчых эфектаў; «агучванне» карцiн;
стварэнне гукавых кампазiцый на зададзеную тэму; слуханне i распазнаванне настройў,
перададзеных з дапамогай музычных гукаў.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленнi):
пра разнастайнасць гукаў навакольнага свету;
прыродныя i механiчныя гукі;
асаблiвасцi музычнага гуку.

Умець (група прыватных уменняў):
услухоўвацца ў гукі навакольнага свету; распазнаваць прыродныя, механiчныя
i музычныя гукі;
узнаўляць музычныя гукі (голасам i на музычных iнструментах);
распазнаваць настроi (пачуццi, станы), перададзеныя з дапамогай музычных гукаў;
выкарыстоўваць прыродныя, механiчныя, музычныя гукі ва ўласнай мастацкай
дзейнасцi, пры стварэннi гукавых карцiн.

Умець (група ключавых уменняў):
удзельнiчаць у калектыўнай мастацка-творчай дзейнасцi;
знаходзiць спосабы самавыяўлення сродкамі музычнага мастацтва;
самастойна ацэньваць вынiкi вучэбнай дзейнасцi.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:
у ходзе наведвання музычных канцэртаў;
самастойнай музычнай і мастацкай дзейнасці;
дамашнім музіцыраванні.

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (2 гадзіны)
Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.

Як расказвае музыка (6 гадзін)

Што і як можна расказаць пры дапамозе гукаў (1 гадзіна)
Перадача ў музыцы жыццёвага зместу. Выяўленчасць і выразнасць у музыцы.
Гукаперайманне як імітацыя гучання навакольнага свету. Выяўленчыя магчымасці
гукапераймання. Прыёмы гукапераймання.

Святло і цень у музыцы (лад) (1 гадзіна)
Спосабы перадачы святла і ценю ў музыцы. Выразныя магчымасці ладу.

Хуткае і павольнае ў музыцы (тэмп) (1 гадзіна)
Спосабы перадачы хуткага і павольнага ў музыцы. Выразныя магчымасці тэмпу.

Гучнае і ціхае ў музыцы (дынаміка) (1 гадзіна)
Спосабы перадачы гучнага і ціхага ў музыцы. Выразныя магчымасці дынамікі.

Халоднае і цёплае ў музыцы (тэмбр), высокія і нізкія гукі (рэгістр) (1 гадзіна)
Асаблівасці афарбоўкі гучання музычных інструментаў і вакальных галасоў.
Разнастайнасць музычных тэмбраў. Халоднае і цёплае гучанне. Вышыня гучання
музычных інструментаў і вакальных галасоў; нізкія і высокія ўчасткі дыяпазону.
Выразныя і выяўленчыя магчымасці высокіх і нізкіх гукаў.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Як расказвае музыка» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял
«Добры жуук». Музыка А. Спадавекія, словы Я. Шварца.
«Колыбельная медведицы». Музыка Я. Крылатава, словы Ю. Якаўлева.
«Яліначка». Музыка Л. Бекмана, словы Р. Кудашавай, пераклад В. Жуковіча.
«Здравствуй, Родина моя!». Музыка Ю. Чычкова, словы К. Ібраева.
Беларускія народныя песні «Чубаценькі верабей», «Пайшоў коўзацца каток».
«Грустная песня». Музыка А. Цілічэвай, словы Л. Дымавай.
«Зімовая калыханка». Музыка Л. Свездзеля, словы В. Вярбы.
«Здравствуй, зимушка-зима». Музыка А. Філіпенка, словы Т. Волгінай.
«Бубенчики». Музыка А. Цілічэвай, словы М. Далінава.
«Песенка друзей». Музыка В. Герчык, словы Я. Акіма.
«Новогодняя». Музыка В. Каваліва, словы А. Навуменкі.
І. Брамс. «Пятрушка».
Р. Шуман. «Смелы яздок».
«Вясёлы селянін, які вяртаецца з працы», «Дзед Мароз» (са зборніка фартэпіянных
п'ес «Альбом для юнацтва»)).
Р. Сурус. «Галоп», «Калыханка», «Жарты».
К. Сен-Санс. «Куры і пеўні», «Антылопы», «Чарапахы» (з заалагічнай фантазіі
«Карнавал жывёл»)).
К. Цесакоў. «Гульня ў снежкі», «Снежны вальс».
Д. Кабалеўскі. «Клоўны».
У. Агафоннікаў. «Сані са званочкамі».

П. Чайкоўскі. «Вальс снежных камякоў», «Танец Феі Дразэ» (з балета «Шчаўкунчык»).

Віды і спосабы дзейнасці: слуханне і параўнанне музычных твораў, якія выконваюцца ў розных тэмпах, у розных рэгістрах, з рознай дынамікай; слуханне і параўнанне сугуччаў, што перадаюць святло і цень (лад) у музыцы; распазнаванне афарбоўкі гучання голасу ці музычнай прылады па слыху; выразнае чытанне вершаў з рознай хуткасцю, з рознай сілай гуку, з рознай вышынёй гуку; выкананне музычных папевак з выкарыстаннем розных сродкаў музычнай выразнасці; выкананне мелодый з пластычным інтанаваннем; развучванне і выкананне песень з выкарыстаннем музычнарытмічных рухаў, з суправаджэннем на дзіцячых музычных інструментах; інсцэніроўка песень; агучванне вершаў з выкарыстаннем музычных інструментаў; стварэнне гукавых карцін на зададзенай тэме (з выкарыстаннем гукапераймання, магчымасцей сродкаў музычнай выразнасці).

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):
пра выразнасць і выяўленчасць ў музыцы;
гукаперайманне;
сродкі музычнай выразнасці (святло і цень у музыцы, хуткасць выканання, гучнасць, афарбоўку голасу і інструментаў);
разнастайнасць музычных інструментаў.

Умець (група прыватных уменняў):
распазнаваць перадачу ў музыцы святла і ценю, хуткага і павольнага; гучнага і ціхага, халоднага і цёплага, высокага і нізкага;
распазнаваць і выкарыстоўваць ва ўласнай мастацкай дзейнасці прыёмы гукапераймання;
выкарыстоўваць ва ўласнай мастацкай дзейнасці розныя спосабы адлюстравання ў музыцы святла і ценю, хуткага і павольнага, гучнага і ціхага, халоднага і цёплага, высокага і нізкага;
ствараць гукавыя карціны.

Умець (група ключавых уменняў):
удзельнічаць у калектыўнай мастацка-творчай дзейнасці;
знаходзіць спосабы самавыяўлення сродкамі музычнага мастацтва;
самастойна ацэньваць вынікі вучэбнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:
у ходзе наведвання музычных канцэртаў;
самастойнай музычнай і мастацкай дзейнасці;
дамашнім музіцыраванні.

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (2 гадзіны)
Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.

З ЧАГО ВЫРАСЛА МУЗЫКА (7 гадзін)

З чаго пачынаецца музыка. Песня, танец, марш (1 гадзіна)
Паходжанне музыкі. Роля музыкі ў жыцці чалавека. «Першасныя» музычныя жанры.
Песня, танец, марш.

Жывы пульс музыкі (1 гадзіна)

Пульсацыя (метр). Моцная і слабыя долі «пульсу» (метра).

Якія бываюць маршы (1 гадзіна)

Жанр марша. Розныя віды маршаў (спартыўны, ваенны і іншыя віды). Рытмічны малюнак марша.

Якія бываюць танцы (1 гадзіна)

Жанр танца. Відавая разнастайнасць танцаў.

Песня ў жыцці чалавека (1 гадзіна)

Жанр песні. Песні народныя і кампазітарскія. Жыццёвы змест песень. Выразнасць выканання песень.

Песня, танец, марш сустракаюцца ў адным музычным творы (1 гадзіна)

Песня-танец, песня-марш. Асаблівасці песень-танцаў і песень-маршаў.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «З чаго вырасла музыка» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

«Пусть всегда будет солнце». Музыка А. Астроўскага, словы Л. Ашаніна.

«Калыханка». Музыка В. Раінчыка, словы Г. Бураўкіна.

«Песня юных защитников Отечества». Музыка В. Каваліва, словы С. Лук'янавай.

«Родная песенка». Музыка Ю. Чычкова, словы П. Сіняўскага.

«У нашем классе» (марш, полька, вальс, песня). Музыка Д. Кабалеўскага.

«Бравые солдаты». Музыка А. Філіпенка, словы Т. Волгінай.

«Веселый музыкант». Музыка А. Філіпенкі, словы Т. Волгінай.

«Солнечные зайчики». Музыка А. Паплянавай, словы В. Татарынава.

«Начинаем перепляс». Музыка С. Сасніна, словы П. Сіняўскага.

«Мама». Музыка Л. Бакалава, словы С. Вігдарава.

Дж. Вердзі. «Марш» (з оперы «Аіда»).

Л. Бакерыні. «Менуэт».

П. Чайкоўскі. «Песня жаўрука», «Марш драўляных салдацікаў» (са зборніка фартэпіянных п'ес «Дзіцячы альбом»).

Д. Кабалеўскі. «Танец маладога бегемота».

К. Сен-Санс. «Слон» (з заалагічнай фантазіі «Карнавал жывёл»).

М. Глінка. «Полька».

С. Пракоф'еў. «Марш».

С. Чарнецкі. «Сустрэчны марш».

М. Блантэр. «Футбольны марш».

В. Агапкін. «Развітанне славянкі».

С. Рахманінаў. «Італьянская полька».

Д. Шастаковіч. «Вальс-жарт».

Л. Шлег. «Калыханка маці».

Віды і спосабы дзейнасці: слуханне і распазнаванне мелодый з двухдольнай і трохдольнай пульсацыяй; узнаўленне двухдольнай і трохдольнай пульсацыі з дапамогай гучальных жэстаў, двухскладовых і трохскладовых слоў; слуханне музычных твораў у жанры марша, танца, песні, песні-танца, песні-марша; суправаджэнне музычных кампазіцый выразнымі рухамі; выкананне рытмічнага акампанемента да маршаў, танцаў (полькі, вальса), песень; выразнае выкананне песень з танцавальнымі рухамі, элементамі тэатралізацыі; падбор інструментаў для выканання акампанемента ў двухдольным і трохдольным памерах; складанне мелодыі калыханкі.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):

пра першасныя музычныя жанры (песні, танцы, маршы) і іх ролю ў жыцці чалавека;
відавую разнастайнасць песень, танцаў, маршаў;
метр (пульс) і яго ролю ў музыцы.

Умець (група прыватных уменняў):

распазнаваць песню, танец, марш; адрозніваць іх віды;
вылучаць моцныя і слабыя долі «пульсу»;
знаўляць раўнамерную пульсацыю;
выконваць рытмічны акампанемент да знаёмай мелодыі з паказам моцных і слабых
долей;
выразна выконваць песні;
ствараць з дапамогай гучальных жэстаў рытмічны акампанемент.

Умець (група ключавых уменняў):

удзельнічаць у калектыўнай мастацка-творчай дзейнасці;
знаходзіць спосабы самавыяўлення сродкамі музычнага мастацтва;
самастойна ацэньваць вынікі вучэбнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:

у ходзе наведвання музычных канцэртаў;
самастойнай музычнай і мастацкай дзейнасці;
дамашнім музыцыраванні.

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (2 гадзіны)

Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.

ПРА ШТО РАСКАЗВАЕ МУЗЫКА (7 гадзін)

Музычныя гісторыі, расказаныя кампазітарамі (1 гадзіна)

«Музычныя гісторыі». Узаемасувязь сродкаў музычнай выразнасці, выкарыстаных
аўтарам, са зместам музычных твораў.

Музыка перадае пачуцці чалавека (1 гадзіна)

Выразныя магчымасці музыкі. Перадача ў музыцы ўнутранага стану чалавека.
Перадача пачуццяў (пяшчоты, радасці, трывогі), настрояў (вяселосці, бадзёрасці, смутку).

Музыка адлюстроўвае розныя рысы характару (1 гадзіна)

Выяўленча-выразныя магчымасці музыкі. Адлюстраванне ў музыцы характару
чалавека.

Музыка перадае рух (1 гадзіна)

Выяўленчыя магчымасці музыкі. Перадача ў музыцы руху.

Музыка малое карціны (1 гадзіны)

Перадача ў музыцы вобразаў прыроды. Пору года ў музыцы.

Музыка народнага свята (1 гадзіна)

Музычны рэпертуар народнага свята. Роля музыкі ў народным свяце.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Пра што расказвае музыка» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

- «Майская песня». Музыка А. Цілічэвай, словы В. Віктарава.
«Голубой вагон». Музыка У. Шаінскага, словы Э. Успенскага.
«Антошка». Музыка У. Шаінскага, словы Ю. Энціна.
«Настоящий друг». Музыка Б. Савельева, словы М. Пляцкоўскага.
«Пастушок». Музыка П. Падкавырава, словы Я. Журбы.
«Окликание дождя». Музыка А. Лядава, словы народныя.
«Бесконечная песенка». Музыка В. Каваліва, словы В. Семярніна.
«Рыжий пёс». Музыка Г. Струвэ, словы У. Сцяпанавы.
«Ягорачка». Музыка В. Сярых, словы народныя.
Э. Грыг. «Матылёк».
Ж. Бізэ. «Дзік».
Л. К. Дакен. «Зязюля».
П. Чайкоўскі. «Хвароба лялькі», «Новая лялька» (са зборніка фартэп'янных п'ес «Дзіцячы альбом»);
Г. Свірыдаў. «Упарты».
К. Сен-Санс. «Лебедзь» (з заалягічнай фантазіі «Карнавал жывёл»);
Д. Кабалеўскі. «Труба і барабан», «Упарты брацік», «Сумная гісторыя».
В. Рэбікаў. «Мядзведзь».
А. Лядаў. «Музычная табакерка».
І. Арсееў. «У госці» («Пехатой»), «На веласіпедзе», «На машыне»).

Віды і спосабы дзейнасці: вызначэнне зместу твора па выяўленча-выразных асаблівасцях музыкі; выкананне песень з выкананнем выразных рухаў; агучванне вершаў з выкарыстаннем гукаперайманняў, іграй на музычных інструментах; складанне мадэлі музычнага твора на аснове карціны, верша, казкі; складанне гукавых партрэтаў казачных персанажаў; інструментальная (вакальная) імправізацыя на зададзеную тэму; інсцэніроўка народнага свята.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ
ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):

пра сувязь зместу твораў са сродкамі музычнай выразнасці, выкарыстанымі кампазітарамі;

ролю музыкі ў перадачы пачуццяў чалавека;

ролю музыкі ў перадачы руху;

ролю музыкі ў стварэнні партрэта;

ролю музыкі ў народным свяце.

Умець (група прыватных уменняў):

знаходзіць узаемасувязь зместу музычнага твора з выяўленча-выразнымі асаблівасцямі музыкі;

вызначаць перададзеныя ў музыцы пачуцці;

выразна выконваць песні і інструментальныя кампазіцыі.

Умець (група ключавых уменняў):

удзельнічаць у калектыўнай мастацка-творчай дзейнасці;

знаходзіць спосабы самавыяўлення сродкамі музычнага мастацтва;

самастойна ацэньваць вынікі навучальнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:

у ходзе наведвання музычных канцэртаў;

самастойнай музычнай і мастацкай дзейнасці;

дамашнім музыцыраванні.

ГЛАВА 3
ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ё П КЛАСЕ. АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ
ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ
(1 гадзiна ў тыдзень, усяго 34 гадзiны)

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (4 гадзiны)

Дзяржаўны гiмн Рэспублiкi Беларусь.
Песнi пра Радзiму, школу, сям'ю, сяброўства.
Акцябрацкiя песнi.

СРОДКІ МУЗЫЧНАЙ ВЫРАЗНАСЦІ (12 гадзiн)

Як кампазітары, выканаўцы і слухачы разумеюць адзiн аднаго (1 гадзiна)
Выразнасць музычнай мовы. Мова музыкi ў дзейнасцi кампазітара, выканаўцы, слухача.

Мелодыя – каралева музыкi (2 гадзiны)

Роля мелодыi ў музычным творы. Магчымасць выканання мелодыi голасам і на музычных інструментах. Розныя спосабы фiксацыi вышынi і працягласцi гукаў. Ноты. Нотны стан. Розныя спосабы фiксацыi (запісу) мелодыi.

Рытм – залаты ключык музыкi (2 гадзiны)

Рытм як першааснова музычнай мовы. Розныя спосабы запісу рытмiчных рысункаў. Сiстэма працягласцей. Рытмасклады. Спосабы чытання рытмiчных малюнкаў. Рытмiчны акампанемент.

Тэмп у жыццi і ў музыцы (2 гадзiны)

Тэмп як сродак музычнай выразнасцi. Роля тэмпу ў стварэннi і ўзнаўленнi выканаўцам музычнага вобраза. Абумоўленасць выбару тэмпу зместам музыкi.

Лад – гармонiя, парадак памiж гукамі (1 гадзiна)

Лад як сродак музычнай выразнасцi. Мажор. Мiнор. Роля ладу ў стварэннi музычнага вобраза. Абумоўленасць выбару ладу зместам музыкi.

Сiла гуку (дынамічныя адценнi) (1 гадзiна)

Дынаміка як сродак музычнай выразнасцi. Роля дынамікi ў стварэннi і аднаўленнi выканаўцам музычнага вобраза. Дынамічныя адценнi. Абумоўленасць выбару сiлы гуку зместам музыкi.

Рэгістр – краiна гукаў: высокiх, сярэднiх і нiзкiх (1 гадзiна)

Рэгістр як сродак музычнай выразнасцi. Роля рэгістра ў стварэннi музычнага вобраза. Абумоўленасць выбару рэгістра зместам музыкi.

Тэмбр – афарбоўка музычных галасоў (1 гадзiна)

Тэмбр як сродак музычнай выразнасцi. Вакальныя і інструментальныя тэмбры. Роля тэмбру ў стварэннi музычнага вобраза. Абумоўленасць выбару тэмбру зместам музыкi.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Сродкi музычнай выразнасцi» (1 гадзiна)

Прыкладны музычны матэрыял

«Дзяржаўны гiмн Рэспублiкi Беларусь». Музыка Н. Сакалоўскага, словы М. Клімковіча і У. Карызны.

«Веселые путешественники». Музыка М. Старакадомскага, словы С. Міхалкова.

«Улыбка». Музыка У. Шаiнскага, словы М. Пляцкоўскага.

- «Песня о Родине». Музыка і словы С. Галкінай.
«Родны бусел». Музыка С. Галкінай, словы Н. Галіноўскай.
«Это – октябрята». Музыка Т. Патапенка, словы Ю. Ермалаева і В. Коркіна.
«Все мы делим пополам». Музыка У. Шаінскага, словы М. Пляцкоўскага.
«Чунга-чанга». Музыка У. Шаінскага, словы Ю. Энціна.
Беларускія народныя песні «Ляцелі гусёлкі», «Перапёлачка», «Запражыце сiвых коней», «Грушка», «Каляда, каляда, дай, баба, пірага», «Ішла Каляда».
Руская народная песня «Во поле береза стояла».
«Кружева осенние». Музыка і словы Я. Жабко.
«До, рэ, мі, фа, соль...». Музыка А. Астроўскага, словы З. Пятрова.
«Начавала ночка». Музыка В. Каваліва, словы У. Мазго.
«Белочки». Музыка З. Левінай, словы Л. Някрасавай.
«Кракадзіл і Чабурашка». Музыка І. Арсеева.
«Мама». Музыка Ж. Буржоа і Т. Папа, словы Ю. Энціна.
«Карусель». Музыка Д. Кабалеўскага, словы І. Рахіла.
«Попутная песня». Музыка М. Глінкі, словы Н. Кукальніка.
«Игра в гостей». Музыка Д. Кабалеўскага, словы І. Рахіла.
«Сурок». Музыка Л. ван Бетховена, словы М. Райскага.
«Малиновка». Музыка Л. ван Бетховена, словы Г. Бюргера.
«Цымбалісты». Музыка Ю. Семяняко, словы Э. Агняцвет.
«Музыканты». Музыка А. Рэмізоўскай, словы Э. Агняцвет.
«Зіма». Музыка І. Лучанка, словы Я. Коласа.
І. Жыновіч. «Мелодыя».
В. Карэтнікаў. «Маленькі каўбой».
Д. Кабалеўскі. «Зайчык дражніць медзвездзяня».
С. Майкапар. «Рэха ў гарах».
Б. Дварыёнас. «Драўляны конік».
В. Салманаў. «Раніца ў лесе», «Вечар».
Э. Грыг. «Танец эльфаў».
С. Пракоф'еў. Сімфанічная казка «Пеця і воўк».
Л. ван Бетховен. «Вясёлая. Сумная».

Вiды і спосабы дзейнасці: распазнаванне сродкаў музычнай выразнасці ў працэсе слухання музычных твораў; параўнанне гучання мелодыі, якая выконваецца з акампанентам і без акампаненту; пластычнае інтанаванне мелодыі (з узыходзячым, сыходным, паступенным і скачкападобным рухам); выкананне рытмічных малюнкаў пры дапамозе гучальных жэстаў і рытмаскладоў; графічнае адлюстраванне рытму на пісьме; запіс нот на нотаносьбіты; запіс рытмаформул чацвэртымі і восьмымі працягласцямі; рытмадэкламацыя вершаваных тэкстаў; выкананне рытмічных партытур з выкарыстаннем «гучальных» жэстаў; агучванне графічных запісаў мелодыі голасам і на гукавышынных музычных інструментах; выкананне рытмічных малюнкаў на форце і на піяна (гучальнымі жэстамі, голасам і на інструментах); выкананне рытмічнага акампаненту да песні; перадача асаблівасцей выразнай мовы музычнага твора пры дапамозе колеру, слова, пластыкі; каляровае і пластычнае мадэляванне гучных і ціхіх гукаў; слуханне музычных твораў у выкананні розных вакальных галасоў, розных інструментаў; слоўнае апісанне гучання інструментаў; суаднясенне тэмбраў музычных інструментаў з канкрэтнымі вобразамі; вызначэнне вакальных і інструментальных тэмбраў у працэсе слухання музыкі; развучванне і выразнае выкананне твораў; выкананне песень з элементамі тэатралізацыі; інструментальная імправізацыя на зададзеную тэму з выкарыстаннем выразных магчымасцей дынамікі, тэмпу, рэгістра; стварэнне мадэлі мелодыі да вершаванага тэксту, аргументаваны адбор сродкаў музычнай выразнасці; складанне мелодыі на словы двухрадкоўяў, чатырохрадкоўяў.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ
ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):
пра сродкі музычнай выразнасці (мелодыю, рытм, лад, тэмп, дынаміку, рэгістр, тэмбр);
сістэму працягласцей;
дынамічныя адценні.

Умець (група прыватных уменняў):
вызначаць сродкі музычнай выразнасці (лад, тэмп, дынаміку, рэгістр, тэмбр)
у працэсе слухання музыкі;
асэнсавана выкарыстоўваць сродкі музычнай выразнасці (тэмп, дынаміку, тэмбр)
у выканальніцкай дзейнасці;
узнаўляць і запісваць простыя рытмічныя малюнкі;
выконваць песню з рытмічным акампанеентам;
самастойна мадэляваць мастацкі вобраз, выкарыстоўваючы выразныя і выяўленчыя
магчымасці мелодыі, рытму, ладу, тэмпу, дынамікі, рэгістра, тэмбру;
эмацыянальна адгукацца на гучанне музыкі, даваць характарыстыку музычнаму
вобразу.

Умець (група ключавых уменняў):
выкарыстоўваць сродкі музычнай выразнасці для творчага самавыяўлення;
удзельнічаць у арганізацыі і выкананні калектыўных творчых работ;
даваць змястоўную ацэнку вынікам індывідуальнай і калектыўнай мастацкай
дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:
у ходзе наведвання музычных канцэртаў;
самастойнай музычнай і мастацкай дзейнасці;
дамашнім музыцыраванні.

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (4 гадзіны)

Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.
Акцябрацкія песні.

ПАДАРОЖЖА Ў МУЗЫЧНЫЯ КРАІНЫ – ОПЕРУ, БАЛЕТ, СІМФОНІЮ, КАНЦЭРТ
(14 гадзін)

Песня, танец, марш клічуць у падарожжа (1 гадзіна)
Песня, танец, марш у жанрах прафесійнай музыкі. Асаблівасці выкарыстання песні,
танца, марша ў оперы, балете, сімфоніі, канцэрце.

Інструменты сімфанічнага аркестра (2 гадзіны)
Сімфанічны аркестр. Групы інструментаў сімфанічнага аркестра. Выразныя
магчымасці сімфанічнага аркестра. Роля дырыжора.

Музычнае падарожжа ў краіну Оперу (3 гадзіны)
Опера. Характэрныя асаблівасці оперы. Оперныя нумары. Песня, танец, марш
у оперным спектаклі. Асаблівасці існавання песні, танца, марша ў оперы.

Музычнае падарожжа ў краіну Балет (3 гадзіны)
Балет. Характэрныя асаблівасці балета. Роля пластычных сродкаў у стварэнні
мастацкага вобраза. Танец, марш у балетным спектаклі. Асаблівасці існавання танца,
марша ў балете.

Музычнае падарожжа ў краіну Сімфонію (1 гадзіна)

Сімфонія. Характэрныя асаблівасці сімфоніі. Асаблівасці існавання песні, танца, марша ў сімфоніі. Мелодыі песень, танцаў, маршаў як тэмы сімфанічных твораў.

Музычнае падарожжа ў краіну Канцэрт (1 гадзіна)

Канцэрт. Характэрныя асаблівасці канцэрта. Прынцып спаборніцтва ў канцэрце. Роля аркестра і саліруючага інструмента. Мелодыі песень, танцаў, маршаў у канцэрце.

Як сябруюць з музыкай іншыя віды мастацтва (1 гадзіна)

Узаема сувязь музыкі з іншымі відамі мастацтва. Узаемапрапранікненне мастацтваў. Мюзікл. Музыка кіно і тэлебачання.

Куды прывялі нас песня, танец, марш (1 гадзіна)

Опера, балет, сімфонія, канцэрт – жанры прафесійнай музыкі.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Падарожжа ў музычныя краіны – Оперу, Балет, Сімфонію, Канцэрт» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

- «Песня о волшебном цветке». Музыка Ю. Чычкова, словы М. Пляцкоўскага.
«Вместе весело шагать». Музыка У. Шаінскага, словы М. Матусоўскага.
«Ничего на свете лучше нету». Музыка Г. Гладкова, словы Ю. Энцина.
«Бу-ра-ти-но!». Музыка А. Рыбнікава, словы Ю. Энцина (з тэлефільма «Прыгоды Бураціна»).
- «Песенка Красной Шапочки». Музыка А. Рыбнікава, словы Ю. Кіма.
«Наша Перемога». Музыка А. Чыркуна, словы У. Карызны.
«Пагранічнік». Музыка Ю. Семеняка, слова У. Карызны.
«Солдат молоденький». Музыка У. Шаінскага, словы М. Львоўскага.
«Октябрятская полька». Музыка Д. Львова-Кампанейца, словы З. Пятровай.
Беларускія народныя песні: «Саўка ды Грышка», «Стара бабуленька козліка мела», «Чаму табе, Масленка, ды не сем нядзель?», «Вяснянка».
- «Мядзведзеў сон». Музыка Э. Зарыцкага, словы В. Жуковіча.
«Солнечная капель». Музыка С. Сасніна, словы І. Вахрушавай.
«Ручей». Музыка М. Парцхаладзэ, пераклад з грузінскага А. Гурына.
«Вожык». Музыка А. Чыркуна, словы В. Лукшы.
«Шпак». Музыка М. Анцава, словы Я. Журбы.
«Мульцікі-пульцікі». Музыка і словы Я. Жабко.
«Наш край». Музыка Д. Кабалеўскага, словы А. Прышэльца.
«Прекрасен мир поющий». Музыка Л. Абелян, словы У. Сцяпанавы.
«Прынц і Ружа». Музыка М. Сацуры, словы Л. Дранько-Майсюка.
Я. Глебаў. «Бульба» (з балета «Мара»).
- Я. Глебаў. Адажыя з балета «Маленькі прынц».
- А. Хадоска. «Бураціна», «Карабас» (з балета «Залаты ключык»).
- М. Коваль. Фрагменты з оперы «Воўк і сямёра казлянят» (тэмы Малыша, Балбатушкі, Усёзнайкі, Таптушкі, Бадайкі. Калыханка Мамы-казы, два хоры казлянят, сцэна «Гульні казлянят і напад Воўка», «Ваяўнічы марш», фінал).
- Д. Кабалеўскі. Канцэрт № 3 для фартэпіяна з аркестрам (частка II).
- М. Красеў. Заклучны хор з оперы «Муха-цакатуха».
- М. Глінка. Марш Чарнамора з оперы «Руслан і Людміла».
- М. Рымскі-Корсакаў. «Тры цуды» (з оперы «Казка пра цара Салтана»).
- П. Чайкоўскі. Сімфонія № 2 (частка IV).
- П. Чайкоўскі. Хор сялян з оперы «Яўген Анегін».
- П. Чайкоўскі. Неапалітанскі танец з балета «Лебядзінае возера».
- П. Чайкоўскі. Марш з балета «Шчаўкунчык».

П. Чайкоўскі. «Вальс» (з балета «Спячая прыгажуня»);
С. Пракоф'еў. «Вальс», «Поўнач» (з балета «Папялушка»).

Віды і спосабы дзейнасці: вызначэнне жанравай асновы оперных, балетных нумароў; слуханне і аналіз оперных нумароў у выкананні мужчынскіх і жаночых галасоў; слуханне і выяўленне жанравай асновы фрагментаў сімфоній, канцэртаў; назіранне за «жыццём» народных песень у оперы, сімфоніі, канцэрце; падбор выразных рухаў, якія адпавядаюць характару музыкі; суправаджэнне гучання оперных, балетных нумароў іграй на дзіцячых музычных інструментах; прагляд і аналіз оперных, балетных нумароў на конт узаемадзеяння ў іх розных відаў мастацтва; слуханне і аналіз музычнай мовы сімфоній, канцэртаў; выяўленне асаблівасцей існавання песні, танца, марша ў сімфоніі, канцэрце; вызначэнне тэмбраў інструментаў сімфанічнага аркестра; характарыстыка тэмбраў музычных інструментаў, якія ўдзельнічаюць у стварэнні вобразаў герояў сімфанічнай казкі; назіранне за «спаборніцтвам» саліруючага інструмента і аркестра ў канцэрце; развучванне і выкананне на музычных інструментах рытмічнай двухгалоснай (трохгалоснай) партытуры з танцавальнай або маршавай жанравай асновай (на выбар педагагічнага работніка); выкананне песень з элементамі тэатралізацыі і інструментальным суправаджэннем; мадэляванне мастацка-творчага працэсу па стварэнні опернага, балетнага спектакля, сімфанічнай казкі на вядомы казачны сюжэт; стварэнне элементаў дэкарацыі опернага, балетнага спектакля (на выбар навучэнцаў).

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):

пра жанры прафесійнай музыкі (оперу, балет, сімфонію, канцэрт);
групы інструментаў сімфанічнага аркестра.

Умець (група прыватных уменняў):

вызначаць выкананне опернай і сімфанічнай музыкі;
распазнаваць жанры песні, танца, марша ў працэсе ўспрымання фрагментаў з оперы,
балета, сімфоніі, канцэрта;
вызначаць па гучанні асобныя інструменты сімфанічнага аркестра;
сачыць за спаборніцтвам саліруючага інструмента і аркестра ў канцэрце;
выконваць песні з элементамі тэатралізацыі і інструментальным суправаджэннем;
ствараць мадэль музычнага спектакля на казачны сюжэт;
эмацыянальна адгукацца на гучанне музыкі, даваць характарыстыку музычнаму
вобразу;
ажыццяўляць музычную дзейнасць у пазіцыях слухача, выканаўцы, кампазітара.

Умець (група ключавых уменняў):

выкарыстоўваць сродкі музычнай выразнасці для творчага самавыяўлення;
удзельнічаць у арганізацыі і выкананні калектыўных творчых работ;
даваць змястоўную ацэнку вынікам індывідуальнай і калектыўнай мастацкай
дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:

у ходзе наведвання музычных спектакляў і канцэртаў;
у дамашняй мастацкай практыцы;
пры рэалізацыі даследчых, мастацка-творчых праектаў.

ГЛАВА 4
ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ё ШІ КЛАСЕ. АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ
ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ
(1 гадзіна ў тыдзень, усяго 35 гадзін)

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (2 гадзіны)

Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь.
Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.
Акцябрацкія песні.

ПЕСЕННЫ, ТАНЦАВАЛЬНЫ І МАРШАВЫ ХАРАКТАР МУЗЫЧНАЙ МОВЫ (6 гадзін)

Песенны, танцавальны і маршавы характар музычнай мовы (1 гадзіна)

Песеннасць, танцавальнасць, маршавасць. Адрозненне песеннасці, танцавальнасці, маршавасці ад песні, танца, марша.

Песенны характар музычнай мовы (2 гадзіны)

Характэрныя асаблівасці песеннай музычнай мовы. Інструментальная музыка песеннага характару. Перадача песеннага характару музыкі з дапамогай пластычнага інтанавання, графічнага мадэлявання. Стварэнне музычных фрагментаў песеннага характару.

Танцавальны характар музычнай мовы (1 гадзіна)

Характэрныя асаблівасці танцавальнай музычнай мовы. Вакальная і інструментальная музыка танцавальнага характару. Падкрэсліванне танцавальнага характару музыкі пры дапамозе рытмічнага акампанемента. Перадача танцавальнага характару музыкі з дапамогай графічнага мадэлявання, выразных рухаў. Стварэнне рытмічнага акампанемента да музычнага твора танцавальнага характару.

Маршавы характар музычнай мовы (1 гадзіна)

Характэрныя асаблівасці маршавай музычнай мовы. Вакальная і інструментальная музыка маршавага характару. Падкрэсліванне маршавага характару музыкі пры дапамозе рытмічнага акампанемента. Перадача маршавага характару музыкі з дапамогай кроку. Стварэнне рытмічнага акампанемента да твора маршавага характару.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Песенны, танцавальны і маршавы характар музычнай мовы» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

«Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь». Музыка Н.Сакалоўскага, словы М. Клімковіча і У. Карызны.

«Веселый ветер». Музыка І. Дунаеўскага, словы В. Лебедзева-Кумача.

«Мы о Родине нашей поем». Музыка В. Семярніна, словы Ю. Гур'ева.

«Ты гори, мой костер». Музыка С. Пажлакава, словы Б. Акуджавы.

«Песенка Мамонтенка». Музыка У. Шаінскага, словы Д. Няпомняшчай.

«Белые кораблики». Музыка У. Шаінскага, словы Л. Яхніна.

Беларуская народная песня-танец «Мікіта».

«Ай, ды школа». Музыка Д. Даўгалёва, словы У. Пецюкевіча.

«Дуб». Музыка А. Чыркуна, словы Я. Купалы.

«Жывіца». Музыка А. Безенсон, словы Т. Мушынскай.

«Заўсёды ляці». Музыка Я. Глебава, словы П. Макаля.

«Песенка слоненка о самом себе». Музыка А. Даньшовай, словы А. Зарубіна.

«Салдаты маленькія». Музыка В. Кісценя, словы А. Каралёнак.

«Выйшоў бусел пагуляць». Музыка А. Даньшовай, словы А. Зарубіна.

- В. Войцік. «Пад старым дубам».
Д. Лыбін. «Правінцыйная сімфонія», частка III (фрагмент).
Г. Пукст. Арыёза Марынкi (з оперы «Марынка»);
П. Чайкоўскі. Дуэт Машы і Прынца (з балета «Шчаўкунчык»); «Старадаўняя французская песенька» (са зборніка фартэпіянных п'ес «Дзіцячы альбом»);
Г. Гарэлава. «Папяровая балерына», «Кароль з каралевай».
М. Глінка. Сімфанічная ўверцюра «Арагонская хота»; «Паланэз» (з оперы «Іван Сусанін»);
Г. Вагнер. «Крокі».
В. Залётнеў. «Уступ», «Песенька Каваля» (з оперы «Адчыніце, казляняткі»), сл. П. Макаля.
Я. Глебаў. Першая інтэрмедыя (з араторыі «Запрашэнне ў краіну маленства»);
Ф. Шапэн. Паланэз A-dur.
А. Дворжак. Славянскі танец № 8.

Віды і спосабы дзейнасці: выяўленне характэрных асаблівасцей песеннай, танцавальнай і маршавай музычнай мовы; фарміраванне пераліку прымет песеннасці, танцавальнасці, маршавасці; прымяненне пераліку прымет і інструментарыю для выяўлення характару музычнай мовы ў працэсе слухання; назіранне за развіццём музыкі; перадача малюнка мелодыі сродкамі графікі; разметка музычнай партытуры; выразнае выкананне твораў з улікам выяўленых рыс песеннасці, танцавальнасці, маршавасці; стварэнне мадэлі музычнага твора песеннага, танцавальнага, маршавага характару (калектыўна); сачыненне мелодыі песеннага, танцавальнага, маршавага характару (калектыўна).

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):

- пра характэрныя асаблівасці песеннай музычнай мовы;
- характэрныя асаблівасці танцавальнай музычнай мовы;
- характэрныя асаблівасці маршавай музычнай мовы;
- інструментальную і вакальную музыку.

Умець (група прыватных уменняў):

- выразна выконваць творы з улікам рыс песеннасці, танцавальнасці, маршавасці;
- перадаваць песенны характар музычнай мовы пры дапамозе пластычнага інтанавання і выразных ліній;
- перадаваць танцавальны характар музычнай мовы праз выразныя рухі і графічнае мадэляванне;
- перадаваць маршавы характар музычнай мовы праз крок;
- ствараць музычныя фрагменты песеннага, танцавальнага і маршавага характару;
- эмацыянальна адгукацца на гучанне музыкі, даваць характарыстыку музычнага вобраза;
- ажыццяўляць музычную дзейнасць у пазіцыях слухача, выканаўцы, кампазітара.

Умець (група ключавых уменняў):

- выкарыстоўваць сродкі музычнага мастацтва для творчага самавыяўлення;
- удзельнічаць у арганізацыі і выкананні калектыўных творчых работ;
- даваць змястоўную ацэнку вынікам вучэбнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:

- у ходзе наведвання канцэртаў, культурна-масавых мерапрыемстваў;
- у дамашнім музіцыраванні;
- пры рэалізацыі даследчых, мастацка-творчых (у тым ліку мультымедычных) праектаў.

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (2 гадзіны)

Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.

Акцябрацкія песні.

ІНТАНАЦЫЯ (6 гадзін)

Што такое інтанацыя (1 гадзіна)

Інтанацыйная аснова музыкі. Разнастайнасць інтанацый. Мадэляванне інтанацый сродкамі маўлення, музыкі, руху.

Блізкасць маўленчай і музычнай інтанацыі (1 гадзіна)

Удасканаленне ўменняў выразна выконваць літаратурныя і музычныя творы. Перадача жыццёвых з'яў пры дапамозе слова і гуку: выяўленне падабенства і адрознення.

«Зерне-інтанацыя» (1 гадзіна)

Характэрныя асаблівасці «зерня-інтанацыі». Вызначэнне «зерня-інтанацыі» музычнага фрагмента. Вызначэнне характару «зерня-інтанацыі». Выкананне «зерняінтанацыі» на гукавысотных інструментах. Стварэнне «зерняў-інтанацый» рознага характару.

Выразная і выяўленчая інтанацыі (1 гадзіна)

Вызначэнне інтанацый, якія перадаюць настрой, стан. Мадэляванне выразных інтанацый. Вызначэнне інтанацый, якія перадаюць з'явы навакольнай рэчаіснасці. Мадэляванне выяўленчых інтанацый.

Выразныя і выяўленчыя інтанацыі сустракаюцца ў адным музычным творы (1 гадзіна)

Поліінтанацыйны характар музычнай мовы. Спалучэнне выразных і выяўленчых інтанацый у музычных творах.

Абагульняючы вучэбны занятка па тэме «Інтанацыя» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

«С чего начинается Родина?». Музыка В. Баснера, словы М. Матусоўскага.

«Будучыня за намі». Музыка і словы А. Марчук.

«Трава у дома» («Земля в иллюминаторе...»). Музыка У. Мігулі, словы А. Папярэчнага.

«Песенка о капитане» («Жил отважный капитан...»). Музыка І. Дунаеўскага, словы В. Лебедзева-Кумача.

Беларускія народныя песні «Як пагнала бабуленька куранятак пасці», «Сеў жучок на сучок».

Швейцарская народная песня «Кукушка».

«В путь». Музыка Ф. Шуберта, словы В. Мюлера.

«Веселая песенка», «Грустная песенка», «Тихая песенка», «Громкая песенка», «Медленная песенка», «Быстрая песенка». Музыка Г. Струвэ, словы В. Віктарава.

«Зима». Музыка Ц. Кюі, словы Я. Баратынскага.

«Навагодні карагод». Музыка І. Лучанка, словы В. Лучанок.

«Котенок и щенок». Музыка Т. Папаценка, словы В. Віктарава.

П. Чайкоўскі. «Няніна казка» (са зборніка фартэпіянных п'ес «Дзіцячы альбом»).

Я. Паплаўская. «Восеньскі малюнак».

Й. Гайдн. Сімфонія № 101 «Гадзіннік» (фрагмент II часткі).

У. Кур'ян. «Гадзіннік».

А. Друкт. «Гарэзлівыя прыпеўкі».

Э. Тырманд. «Дзве сяброўкі».

М. Рымскі-Корсакаў. «Палёт чмяля» (з оперы «Казка пра цара Салтана»); тэма Астролага, арыя Шамаханскай царыцы (з оперы «Залаты пеўнік»).

Э. Грыг. «Песня Сольвейг» (з музыкі да драмы Г. Ібсена «Пер Гюнт»).

Л. К. Дакен. «Зязюля».

Б. Смятана. «Влтава» (з цыкла сімфанічнай паэмы «Мая Радзіма»).

В. Карэтнікаў. «У зімовым лесе», «Вальс вакол навагодняй ёлкі» (з сюіты «Поры года»).

Віды і спосабы дзейнасці: выразнае чытанне літаратурных тэкстаў, выкананне музычных твораў; выяўленне падабенства і адрозненняў у перадачы эмацыянальных станаў сродкамі маўленчай і музычнай інтанацыі; інсцэніроўка песні; выдзяленне «зерняўінтанацый» з музычнай тканіны і вызначэнне іх характару; назіранне за развіццём мелодыі з «зерня-інтанацыі»; выяўленне выяўленчых і выразных інтанацый; параўнанне выяўленчых магчымасцей маўленчых і музычных інтанацый; выкананне «зерняінтанацыі» на гукавысотных інструментах; выкананне выяўленчых інтанацый голасам і на гукавысотных інструментах; выразнае выкананне твораў з улікам выяўленчых і выразных магчымасцей; стварэнне мадэлі музычнага твора на аснове верша; стварэнне розных варыянтаў развіцця «зерня-інтанацыі»; мадэляванне выяўленчых інтанацый; падрыхтоўка даследчага ці мастацка-творчага праекта па тэме чвэрці.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):

пра інтанацыю;

блізкасць маўленчай і музычнай інтанацыі;

«зерне-інтанацыю»;

выразныя і выяўленчыя інтанацыі.

Умець (група прыватных уменняў):

мадэляваць інтанацыю;

вызначаць характар «зерня-інтанацыі»;

выконваць «зерні-інтанацыі» на гукавысотных інструментах;

самастойна ствараць «зерні-інтанацыі» рознага характару;

эмацыянальна адгукацца на гучанне музыкі, даваць характарыстыку музычнаму вобразу;

ажыццяўляць музычную дзейнасць у пазіцыях слухача, выканаўцы, кампазітара.

Умець (група ключавых уменняў):

выкарыстоўваць сродкі музычнай выразнасці для творчага самавыяўлення;

удзельнічаць у арганізацыі і выкананні калектыўных творчых работ;

даваць змястоўную ацэнку вынікам вучэбнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:

у працэсе аналізу мастацкіх тэкстаў;

працэсе публічнага выканання мастацкіх тэкстаў;

дамашнім музіцыраванні;

пры рэалізацыі даследчых, мастацка-творчых (у тым ліку мультымедычных) праектаў.

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (2 гадзіны)

Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.

Акцябрацкія песні.

РАЗВІЦЦЁ МУЗЫКІ (8 гадзін)

Як расказваюць і слухаюць музычныя гісторыі (1 гадзіна)

Развіццё музыкі (часавая прырода музычнага мастацтва). Спосабы развіцця музыкі. Роля сродкаў музычнай выразнасці ў развіцці музыкі.

Развіццё мелодыі (1 гадзіна)

Выразныя магчымасці мелодыі. Назіранне за развіццём музычных інтанацый. Запіс мелодый.

Дынамічнае развіццё музыкі (1 гадзіна)

Павелічэнне і памяншэнне сілы гуку. Выкарыстанне сродкаў дынамічнага развіцця ў дзейнасці выканаўцы і кампазітара. Перадача дынамічнага развіцця музыкі з дапамогай колеравага, славеснага мадэлявання, пластычнага (амплітуда) інтанавання.

Тэмпавае развіццё музыкі (1 гадзіна)

Паскарэнне і запаволенне тэмпу. Выкарыстанне сродкаў тэмпавага развіцця ў дзейнасці кампазітара і выканаўцы. Перадача тэмпавага развіцця музыкі з дапамогай славеснага мадэлявання, руху.

Тэмбравае і рэгістравае развіццё музыкі (1 гадзіна)

Выразныя магчымасці тэмбраў галасоў і інструментаў. Выразныя магчымасці змены рэгістраў. Выкарыстанне сродкаў тэмбравага і рэгістравага развіцця ў дзейнасці кампазітара. Перадача тэмбравага развіцця музыкі з дапамогай славеснага і колеравага мадэлявання. Перадача рэгістравага развіцця музыкі з дапамогай славеснага, графічнага мадэлявання.

Ладавае развіццё музыкі (1 гадзіна)

Выразныя магчымасці мажору і мінору. Выкарыстанне сродкаў ладавага развіцця ў творчасці кампазітара. Перадача ладавага развіцця музыкі з дапамогай славеснага і колеравага мадэлявання.

Музычны дыялог (1 гадзіна)

Музычны дыялог. Выкананне музычнага пытання і адказу. Стварэнне музычнага дыялогу.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Развіццё музыкі» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

«Картошка» («Сколько раз на привале..»). Музыка У. Шаінскага, словы М. Львоўскага.

«Дорогою добра». Музыка М. Мінкова, слова Ю. Энціна.

«Самая лепшая». Музыка С. Хвашчынскага, словы У. Карызны.

«Не отнимайте солнце у детей!». Музыка Я. Лучнікава, словы У. Папкова.

«Пропала собака». Музыка У. Шаінскага, словы А. Ламм.

Беларуская народная песня «Сядзіць камар на дубочку».

«Снегопад». Музыка Ж. Металідзі, словы Э. Фарджон. Рускі тэкст М. Барадзіцкай.

«Почему медведь зимой спит». Музыка Л. Кніпера, словы А. Каваленкава.

«Песенка солнечных зайчиков». Музыка В. Казеніна, словы Ф. Лаўбэ.

«Как под мельницей». Музыка М. Андрэвай, словы народныя.

«Поезд». Музыка М. Мятлова, словы Т. Сікорскай.

«Медведь и комар». Музыка А. Прэсленева, словы В. Шуміліна.

«Улитка». Музыка В. Кікты, словы С. Сяровай.

«Родная бабуля». Музыка Д. Даўгалёва, словы У. Пецюкевіча.

«Волшебный оркестр». Музыка Д. Даўгалёва, словы В. Паліканінай.
«Тень-тень, потетень». Музыка В. Каліннікава, словы народныя.
«Сороконожки». Музыка А. Даньшовай, словы У. Арлова.
В. Карэтнікаў. «Снежнае мястэчка» (з сюіты «Поры года»)
Г. Гарэлава. «Варона на слізкім даху».
Я. Глебаў. Фантазія на тэму беларускай народнай песні «Перапёлчачка».
Э. Грыг. «Раніца», «У пячоры горнага караля» (з сюіты «Пер Гюнт»). «Вясельны дзень у Трольхаўгене».
Ф. Шуберт. Вальс сі мінор.
А. Вівальдзі. «Бура на моры», Канцэрт для скрыпкі з аркестрам «Зіма» (частка 1) (з цыкла «Поры года»).

Віды і спосабы дзейнасці: назіранне за развіццём музыкі; выяўленне сродкаў выразнасці, выкарыстаных кампазітарам для стварэння і развіцця музычнага вобраза; назіранне за развіццём мелодыі; адлюстраванне рытмічнага і гукавышыннага змяненняў мелодыі з дапамогай выразных рухаў рук; перадача гукавысотнага развіцця мелодыі сродкамі графікі ці пластычнага інтанавання; назіранне за дынамічным развіццём музыкі, адлюстраванне дынамічных змен праз адценні колеру; выяўленне тэмпавага развіцця музыкі, перадача яго з дапамогай руху; назіранне за ладавымі змяненнямі ў музыцы, перадача ладавых змяненняў з дапамогай картак-смайлікаў; выразнае выкананне твораў з улікам выяўленых змяненняў; выяўленне музычнага дыялогу (пытанняў і адказаў); выразнае выкананне песні ў рэжыме дыялогу; складанне выканальніцкага плана песні з указаннем сродкаў выканальніцкага развіцця; стварэнне мадэлі музычнага твора на аснове верша; развіццё мелодыі з дапамогай змены вышыні гукаў і рытмічнага малюнка; сачыненне музычнага дыялогу або яго частак (пытанне, адказ); падрыхтоўка даследчага ці мастацка-творчага праекта па тэме чвэрці.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):
пра спосабы развіцця музыкі;
сродкі музычнай выразнасці, якія выкарыстоўваюцца кампазітарам і выканаўцам для развіцця музыкі;
тэмпавае, дынамічнае, ладавае, рэгістравае, тэмбравае развіццё музыкі;
музычны дыялог, яго будову.

Умець (група прыватных уменняў):
сачыць за развіццём мелодыі і перадаваць яго пры дапамозе лініі;
выконваць рытмічны малюнак, запісаны з дапамогай сімвалаў або працягласцей;
сачыць за дынамічным, тэмпавым, ладавым, рэгістравым, тэмбравым развіццём музыкі і перадаваць (адлюстроўваць) яго з дапамогай славеснага, колеравага, графічнага, пластычнага і прасторавага мадэлявання;
імправізаваць (развіваць мелодыю);
ствараць выканальніцкі план твора;
выкарыстоўваць тэмпавае, дынамічнае, ладавае, рэгістравае, тэмбравае развіццё музыкі ва ўласнай творчай дзейнасці;
выконваць і ствараць музычныя дыялогі;
эмацыянальна адгукацца на гучанне музыкі, даваць характарыстыку музычнаму вобразу;
ажыццяўляць музычную дзейнасць у пазіцыях слухача, выканаўцы, кампазітара.

Умець (група ключавых уменняў):
выкарыстоўваць сродкі музычнай выразнасці для творчага самавыяўлення;

удзельнічаць у арганізацыі і выкананні калектыўных творчых работ;
даваць змястоўную ацэнку вынікам вучэбнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:
у працэсе аналізу мовы мастацкіх тэкстаў;
пры распрацоўцы плана выканання мастацкіх твораў;
пры рэалізацыі даследчых, мастацка-творчых (у тым ліку мультымедыйных)
праектаў.

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (2 гадзіны)

Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.
Акцябрацкія песні.

БУДОВА (ФОРМЫ) МУЗЫКІ (7 гадзін)

Разнастайнасць будовы музычных твораў (1 гадзіна)

Будова (формы) музычных твораў. Разнастайнасць музычных форм. Кантрасты і паўторы як аснова будовы музычных твораў. Узаемасувязь зместу і будовы музычных твораў. Элементы музычнай мовы. Фраза. Сказ. Вызначэнне музычных фраз на слых і па нотным запісе. Дыханне па фразах пры выкананні вакальных твораў.

Як музыка расказвае гісторыі, у якіх няма кантрастаў (1 гадзіна)

Музычныя творы, у якіх няма кантрастаў. Кульмінацыя як вяршыня развіцця музыкі.
Вызначэнне кульмінацыі на слых і па нотным запісе.

Двухчасткавая форма (1 гадзіна)

Чаргаванне кантрастаў і паўтораў у музычнай форме. Двухчасткавая кантрасная форма. Перадача (адлюстраванне) двухчасткавай кантраснай формы пры дапамозе сімвалаў (іншых сродкаў). Запеў, прыпеў, куплет. Выкананне вакальнага твора ў двухчасткавай кантраснай форме. Канструяванне музычных фрагментаў у двухчасткавай форме.

Трохчасткавая рэпрызная форма (1 гадзіна)

Рэпрыза як паўтор часткі музычнага твора. Перадача (адлюстраванне) трохчасткавай рэпрызнай формы пры дапамозе сімвалаў (іншых сродкаў). Слуханне і выкананне музычных твораў у трохчасткавай рэпрызнай форме. Канструяванне музычных фрагментаў у трохчасткавай форме.

Ронда (1 гадзіна)

Рэфрэн, эпізод. Адлюстраванне формы ронда пры дапамозе сімвалаў (іншых сродкаў). Слуханне і выкананне музычных твораў у форме ронда.

Варыяцыі (1 гадзіна)

Змяненне музыкі. Тэма, варыяцыі. Вызначэнне тэмы і варыяцый пры праслухоўванні музычнага твора.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Будова (формы) музыкі» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

«Катюша». Музыка М. Блантара, словы М. Ісакоўскага.
«Должны смеяться дети» («Детство – это я и ты»). Музыка Ю. Чычкова, словы М. Пляцкоўскага.
«Доброта». Музыка І. Лучанка, словы Н. Тулупавай.
«Облака» («Мимо белого яблока луны...»). Музыка У. Шаінскага, словы С. Казлова.

«На далёнай станцыі сойду». Музыка У. Шаінскага, словы М. Таніча.
Беларускі народны танец «Карагодны».
Беларускія народныя песні «А мы грушу пасадзілі», «Пад калінаю, пад малінаю», «На лузе, на лузе зелянёшанькім».
Беларуская народная песня «Кума мая, кумачка» ў апрацоўцы В. Сярых.
Руская народная танцавальная песня «Камаринская».
«Пряткі». Музыка А. Думчанкі, словы А. Кушнера.
«Веселые медвежатки». Музыка А. Паплянавай, словы Н. Пікулевай.
«Болтунья». Музыка С. Пракоф'ева, словы А. Барто.
«Зачем нам выстроили дом?». Музыка Д. Кабалеўскага, словы В. Віктарава.
А. Літвіноўскі. «Вячэрнія аблогі».
П. Чайкоўскі. «Італьянская песенька», «Баба Яга», «Камаринская» (са зборніка фартэпіянных п'ес «Дзіцячы альбом»)
М. Глінка. Сімфанічная уверцюра «Камаринская».
Ф. Шапэн. Прэлюдыя № 7.
Э. Грыг. «Танец Анітры» (з музыкі да драмы Г. Ібсена «Пер Гюнт»).

Віды і спосабы дзейнасці: выяўленне кантрасных сродкаў музычнай выразнасці; вызначэнне элементаў музычнай мовы (фраза, сказ), вызначэнне кульмінацыі; вызначэнне будовы твораў (адначасткавых, двухчасткавых, трохчасткавых, у форме ронда, у форме варыяцый) у працэсе слухання; адлюстраванне будовы твораў з дапамогай геаметрычных фігур; выяўленне частак твора, якія паўтараюцца, (рэфрэн) і новых (эпізоды) частак твора, што маюць форму ронда; падбор выканальніцкіх сродкаў для падкрэслівання кантрастаў; выразнае выкананне твораў; стварэнне выканальніцкага плана твора з выкарыстаннем кантрасных элементаў; стварэнне мадэлі музычнага твора на аснове літаратурнага тэкста; складанне двух-, трохчасткавых кампазіцый, кампазіцый у форме ронда з загадзя прыгатаваных музычных фрагментаў; вар'іраванне мелодыі; падрыхтоўка даследчага ці мастацка-творчага праекта па тэме чвэрці.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):

пра ўзаемасувязі зместу і формы музычнага твора;
кантрасны і паўторы у жыцці і ў музыцы;
элементы музычнай гаворкі (фраза, сказ; кульмінацыя);
музычныя формы (двухчасткавая, трохчасткавая, варыяцый, ронда).

Умець (група прыватных уменняў):

вызначаць асобныя элементы музычнай мовы (фразы) на слых і па нотным запісе;
вызначаць будову музычных твораў і адлюстроўваць яе пры дапамозе сімвалаў ці іншых сродкаў;
выконваць творы ў двухчасткавай кантраснай, трохчасткавай рэпрызнай формах, форме ронда;
канструяваць творы ў двухчасткавай кантраснай, трохчасткавай рэпрызнай формах, форме ронда;
эмацыянальна адгукацца на гучанне музыкі, даваць характарыстыку музычнаму вобразу;
ажыццяўляць музычную дзейнасць у пазіцыях слухача, выканаўцы, кампазітара.

Умець (група ключавых уменняў):

выкарыстоўваць сродкі музычнай выразнасці для творчага самавыяўлення;
удзельнічаць у арганізацыі і выкананні калектыўных творчых работ;
даваць змястоўную ацэнку вынікам вучэбнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:
пры аналізе мастацкіх тэкстаў;
у самастойнай творчай дзейнасці;
пры рэалізацыі даследчых, мастацка-творчых (у тым ліку мультымедычных)
праектаў.

ГЛАВА 5

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ў ІV КЛАСЕ. АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

(1 гадзіна ў тыдзень, усяго 35 гадзін)

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (4 гадзіны)

Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь.
Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.
Акцябрацкія і піянерскія песні.

МУЗЫЧНАЯ КУЛЬТУРА БЕЛАРУСІ (12 гадзін)

Музыка – люстэрка жыцця і душа народа (1 гадзіна)

Адлюстраванне ў музыцы гістарычных падзей, жыццёвага ўкладу беларусаў, рыс нацыянальнага характару. Народная і прафесійная музыка. Музыка ў жыцці сучаснага чалавека. Пазыўныя беларускага радыё.

Нараджэнне і жыццё беларускай песні (1 гадзіна)

Жыццёвы змест і жанравая разнастайнасць беларускіх народных песень. Адлюстраванне розных бакоў жыцця беларускага народа ў працоўных, каляндарнаабрадавых, жартоўных песнях і калыханках. Нараджэнне народнай песні. Імпровізацыя. Перадача жыццёвага вопыту ад пакалення да пакалення праз народную песню. Варыянтнасць, пераменны лад і памер як характэрныя асаблівасці народнай песні. Народная манера выканання (падгалосак, падводка, утора).

Восеньскія песні (1 гадзіна)

Перадача ў песні стану восеньскай прыроды. Імітацыя працоўных працэсаў, характэрных для пары збору ўраджаю. Вобразы восеньскай прыроды ў музыцы беларускіх кампазітараў.

Музыка ў казках беларускага народа (1 гадзіна)

Пераўтваральная сіла музычнага мастацтва, адлюстраваная ў беларускіх народных казках. Народныя інструменты, музыканты-выканаўцы ў казках беларускага народа. «Гучанне музыкі» ў казцы. Казачныя вобразы ў творчасці беларускіх кампазітараў.

Музыка ў гульнях беларускага народа (1 гадзіна)

Гульні ў жыцці беларускага народа. Перадача жыццёвага вопыту ад пакалення да пакалення праз гульні. Гульні ў народных абрадах і святах. Асаблівасці правядзення гульняў у зімовы, летні, восеньскі перыяды. Роля музыкі ў беларускіх народных гульнях. Уменне арганізаваць гульні і ўдзельнічаць у ёй.

Беларускія музычныя інструменты (1 гадзіна)

Роля народных інструментаў у жыцці беларускага народа. Разнастайнасць беларускіх народных інструментаў. Знешні выгляд, тэмбравыя характарыстыкі інструментаў, спосабы ігры на іх. Склад традыцыйных ансамбляў народнай музыкі. Творы беларускіх кампазітараў для народных інструментаў. Народныя інструменты ў жыцці сучаснага беларуса.

Танцавальная культура майго народа (1 гадзіна)

Жанравая разнастайнасць беларускіх народных танцаў. Песні-танцы. Характэрныя малюнкi і асноўныя хады беларускіх танцаў. Беларускія народныя танцы ў творчасці беларускіх кампазітараў.

Музыка расказвае пра мінулае нашай Радзімы (2 гадзіны)

Гісторыя беларускага народа ў народнай музыцы і творах прафесійных кампазітараў. Песні Вялікай Айчыннай вайны. Творы сучасных беларускіх аўтараў, прысвечаныя гістарычным падзеям.

Музыка ў народных абрадах і святах (Каляды) (2 гадзіны)

Святы зімовага каляндарна-абрадавага цыкла ў жыцці нашых продкаў. Традыцыі святкавання Каляд у жыцці сучасных беларусаў. Творы беларускіх кампазітараў, якія адлюстроўваюць традыцыі калядавання.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Музычная культура Беларусі» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

«Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь». Музыка Н. Сакалоўскага, словы М. Клімковіча і У. Карызны.

«Радзіма мая дарагая». Музыка У. Алоўнікава, словы А. Бачылы.

«Поклонитесь, внуки, деду». Музыка І. Лучанка, словы М. Ясеня.

«От героев былых времен». Музыка Р. Хозака, словы Я. Аграновіча.

«Прекрасное далеко». Музыка Я. Крылатава, словы Ю. Энцина.

«Песенка о медведях» («Где-то на белом свете...»). Музыка А. Зацэпіна, словы Л. Дзэрбянёва.

«Мы живем под небом ясным» (гимн белорусских пионеров). Музыка Г. Маркевіча, словы А. Бадака.

Беларускія народныя песні «Частуйцеся, госці», «Чаму ж мне не пець», «Ой, мамачка, восень», «У нас сягоння дажыначкі», «Вецярок вее, жыта палавее», «Ярная», «Дубровушка ды зялёная», «Бачыць маё вочка, што край недалёчка», «Ох, і сеяла Ульяніца лянок», «Як паставіў верабейка на сметнічку хату», «Зайграй жа мне, дударачку», «Шчодры вечар», «Шчодрык-Петрык», «Ой, калядачкі, вы вярніцеся», «Прыехала Каляда ўвечары», «Го-го-го, каза», «На нова лета», «Спі, сыночак міленькі».

Папеўкі «А мы грушу пасадзілі», «У мядзведзя на бару», «Журавель».

Найгрышы «Восень», «Казачок», «Цярэшка», «Кадрыля», «Шастак», «Кракавяк».

Беларускія народныя танцы «Юрачка», «Мікіта», «Янка-полька», «Крыжачок», «Бульба-полька».

«Наша Радзіма». Музыка А. Безенсон, словы Л. Глінскай.

«Завешся ты ласкава Бelay Руссю». Музыка Л. Захлеўнага, словы В. Лучанок.

«Бацькаўская зямля». Музыка А. Чыркуна, словы Н. Загорскай.

«Манумент». Музыка А. Чыркуна, словы А. Дзеружынскага.

«Мы помним радость сорок пятого». Музыка Э. Зарыцкага, словы М. Ясеня.

«Адлёт жураўлёў». Музыка народная, словы Я. Коласа.

«Журавінка». Музыка М. Літвіна, словы І. Цітаўца.

«Песенька сяброў» з мюзікла «Прыгоды ў замку Алфавіт». Музыка В. Войціка, словы С. Клімковіч.

Прывітанне Нацыянальнага акадэмічнага народнага хору Рэспублікі Беларусь імя Г. Цітовіча (на аснове вясельнай народнай песні «Частуйцеся, госці»). Музыка Н. Сіроты, словы У. Карызны.

«Мірскі замак». Музыка В. Кісценя, словы І. Цітаўца.

«Пришла зима с морозами». Музыка В. Войціка, словы В. Высотскай.

«Што прыносіць Новы год?». Музыка А. Безенсон, словы Л. Дайнекі.

«Жураўлі на Палессе ляцяць». Музыка І. Лучанка, словы А. Ставера.

«Явар і каліна». Музыка Ю. Семяняка, словы Я. Купалы.

«Лясная песня». Музыка У. Алоўнікава, словы А. Русака.

І. Жыновіч. «Беларускія танцы».

М. Чуркін. Сімфаньета «Беларускія карцінкі» (фрагмент па выбары педагагічнага работніка), «Беларуская калыханка».

В. Карэтнікаў. «Адлятаюць птушкі» (з сюіты «Поры года»).

В. Войцік. «Калядоўшчыкі» (з сімфанічнай сюіты «Забавы»).

Д. Лыбін. «Неўрачысты выхад праз негалоўную браму» (з цыкла «Музыка для горада Нясвіжа»).

«Астрамечаўскі рукапіс», вядомы пад назвай «Полацкі сшытак» (фрагменты па выбары педагагічнага работніка).

Я. Глебаў. Тарантэла (з балета «Альпійская балада»).

Духоўныя канты «Новая радасць стала», «Скінія златая», «Дар ныне пребогатый» у апрацоўцы Л. Шлег.

У. Алоўнікаў. Сімфанічная паэма «Партызанская быль».

Віды і спосабы дзейнасці: выяўленне жыццёвага зместу музыкі; развучванне і выразнае выкананне беларускіх песень, твораў беларускіх кампазітараў; вызначэнне на слых і характарыстыка беларускіх народных інструментаў, мелодый беларускіх песень і танцаў; інструментоўка музычных фрагментаў; імітацыя рухаў, уласцівых розным відам працоўнай дзейнасці, у працэсе выканання працоўных песень; інсцэніроўка песень; выкананне асноўных ходоў беларускіх танцаў (на выбар педагагічнага работніка); падрыхтоўка даследчага ці мастацка-творчага праекта па тэме паўгоддзя.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):

пра характэрныя асаблівасці музыкі беларускага народа;

музыку народную і кампазітарскую;

адлюстраванне гісторыі і жыцця беларускага народа ў народнай музыцы і творах прафесійных кампазітараў;

каляндарна-абрадавы цыкл;

характэрныя асаблівасці народнай музыкі (варыянтнасць, пераменны лад і памер);

народную выканальніцкую манеру;

ролю музыкі ў беларускіх народных казках і гульнях;

беларускія народныя інструменты (знешні выгляд, тэмбравыя характарыстыкі, традыцыі выкарыстання);

беларускія народныя танцы (жанравая разнастайнасць, асноўныя малюнкi і хады;

традыцыі выканання), песні-танцы;

гарадскую танцавальную культуру.

Умець (група прыватных уменняў):

слухаць і выконваць песні каляндарна-абрадавага цыкла;

характарызаваць тэмбры беларускіх народных інструментаў;

выкарыстоўваць асобныя народныя інструменты пры выкананні і сачыненні;

прымаць удзел у народных святах (выконваць песні, удзельнічаць у гульнях);

вызначаць на слых мелодыі беларускіх народных танцаў, характарызаваць рознымі спосабамі іх малюнкi, выконваць асноўныя хады; самастойна ствараць простыя кампазіцыі;

эмацыянальна адклікацца на гучанне музыкі, даваць характарыстыку музычнаму вобразу;

ажыццяўляць музычную дзейнасць у пазіцыях слухача, выканаўцы, кампазітара.

Умець (група ключавых уменняў):

выкарыстоўваць сродкі музычнага мастацтва для творчага самавыяўлення;
удзельнічаць у арганізацыі і выкананні калектыўных творчых работ;
даваць змястоўную ацэнку вынікам вучэбнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:

у ходзе ўдзелу ў народных святах;
у сямейным, аматарскім музыцыраванні;
пры рэалізацыі даследчых, мастацка-творчых (у тым ліку мультымедыйных)
праектаў, прысвечаных культуры Беларусі.

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВОГА СПЕВУ (4 гадзіны)

Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.

Піянерскія песні.

МУЗЫЧНЫЯ ПАДАРОЖЖЫ (15 гадзін)

Музыка – мова сяброўства і ўзаемаразумення паміж народамі (2 гадзіны)

Музыка – мова, якая не патрабуе перакладу. Сродкі музычнай камунікацыі і асаблівасці іх выкарыстання. Асэнсаванне назапашанага вопыту слухання, выканання, стварэння музычных твораў. Роля музыкі ва ўсталяванні ўзаемаразумення паміж народамі, фарміраванні паважлівых адносін да іншых культур.

Музыка нашых суседзяў (4 гадзіны)

Характэрныя асаблівасці музыкі рускага народа. Наяўнасць падобных рыс у музыцы славянскіх народаў. Наяўнасць падобных рыс, традыцый існавання музычнага мастацтва ў краінах-суседках. Вызначэнне падабенства і адрознення ў народнай і прафесійнай музыцы розных народаў. Выразнае выкананне музыкі стран-суседак.

Музыка ў народных абрадах і святах (Масленіца, Гуканне вясны, Саракі) (1 гадзіна)

Святы вясновага каляндарна-абрадавага цыкла ў жыцці нашых продкаў. Масленіца, Гуканне вясны, Саракі ў жыцці сучасных беларусаў. Традыцыі ўдзелу ў святах. Творы беларускіх кампазітараў, што адлюстроўваюць традыцыі свят вясновага каляндарнаабрадавага цыкла.

Музычнае падарожжа па Еўропе (2 гадзіны)

Музычная культура Еўропы (музычная культура дзвюх краін на выбар або агляд). Традыцыі еўрапейскай музычнай культуры. Творчасць І. С. Баха; кампазітары венскай класічнай школы: Й. Гайдн, В. А. Моцарт, Л. ван Бетховен; музычная культура Італіі: скрыпнічныя майстры Амаці і Гварнеры, творчасць Н. Паганіні, Дж. Вердзі; музычная культура Нарвегіі: творчасць Э. Грыга. Уклад еўрапейскай музычнай культуры ў сусветную музычную культуру. Асэнсаванне вопыту выканання твораў кампазітараў-класікаў.

Мудрагелістыя інтанацыі ўсходняй музыкі (2 гадзіны)

Музычная культура Японіі і Кітая. Асаблівасці музычнай мовы. Пентатоніка. Народныя інструменты. Выразнае выкананне вакальных і інструментальных твораў. Творы беларускіх аўтараў, якія перадаюць уражанні ад наведвання краін Усходу.

Узоры афрыканскіх рытмаў (2 гадзіны)

Характэрныя асаблівасці музыкі народаў Афрыкі. Вядучая роля рытму. Народныя інструменты. Асаблівасці выканальніцкай манеры. Выразнае выкананне характэрных рытмаў музыкі народаў Афрыкі. Творы прафесійных кампазітараў, у якіх выкарыстаны рытмы, уласцівыя музыцы народаў Афрыкі.

Музыка народаў, якія насяляюць Рэспубліку Беларусь (1 гадзіна)

Музычная культура народаў, якія насяляюць Рэспубліку Беларусь, як частка беларускай музычнай культуры (рамачны змест). Характэрныя асаблівасці музыкі нацыянальнай супольнасці (на выбар). Культурныя традыцыі нацыянальнай супольнасці. Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Музычныя падарожжы» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

- «День Победы». Музыка Д. Тухманова, словы У. Харытонава.
«Эх, дороги». Музыка А. Новікава, словы Л. Ашаніна.
«Песня горна». Музыка А. Хромушына, словы М. Садоўскага.
«Лесной олень». Музыка Я. Крылатава, словы Ю. Энціна.
«Белавежская пуца». Музыка А. Пахмутавай, словы М. Дабранравава.
«Песня о земной красоте». Музыка Я. Дубравіна, словы У. Суслава.
«Самая счастливая». Музыка Ю. Чычкова, словы К. Ібраева і Л. Кандрашэнка.
Беларускія народныя песні: «На вуліцы Масленіца», «А на гарэ сонца», «Агу, вясна, агу, красна», «Ой, вясна, вясна, вясеначка», «Ой, вясна, ой, вясна», «Жавароначкі, прыляціце», «Ой, праляталі ды два галубочки», «Ой, рана на Івана».
Рускія народныя песні: «Вниз по матушке, по Волге», «В сыром бору тропина».
Традыцыйная афрыканская песня «Сияхамба».
Афрыканская дзіцячая народная песня «Ветер лагуны». Рускі тэкст В. Сібірскага.
Святочныя цырыманыя танцы ў кенійскай вёсцы.
Традыцыйны польскі танец «Мазурка».
Вясновыя навальніцы. Традыцыйная кітайская музыка.
Японская народная песня «Сакура».
«Купалінка». Музыка У. Тэраўскага, словы М. Чарота.
«Родны край». Музыка А. Безенсон, словы І. Ціўновіч.
«Песня пра Нёман». Музыка Н. Сакалоўскага, словы А. Астрэйкі.
«Моя Россия». Музыка Г. Струвэ, словы Н. Салаўёвай.
«Бьют тамтамы». Музыка Г. Струвэ, словы А. Барто.
«Птицы над взморьем». Музыка Харада Рэтара, словы Кагэсіма Тарыякі.
«Заход сонца». Музыка Э. Грыга, словы А. Мунка, пераклад С. Свірыдзенка.
«Мы ідзём гукаць вясну». Музыка В. Сярых, словы І. Цітаўца.
«Мамін голас». Музыка В. Сярых, словы М. Людкевіч.
«Музыка» – наш сусвет». Музыка А. Атрашкевіч, словы Б. Макарэвіча.
Дж. Расіні. Неапалітанская тарантэла.
Н. Сакалоўскі. «Мазурка».
Д. Лыбін. «Джаз, які заблудзіўся».
С. Бельцокоў. «Гарадскі пейзаж». «Вечар» (з сюіты «Кітайскія акварэлі» для ўдарных інструментаў).
М. Глінка. Хор «Славься» (з оперы «Іван Сусанін»)
Дж. Гершвін. «Калыханка Клары» (з оперы «Поргі і Бес»), «Рапсодыя ў блюзавых тонах».
Н. Паганіні. «Кампанэла».
Н. Паганіні – Ф. Ліст. «Кампанэла».
В. А. Моцарт. Сімфонія № 40 (экспазіцыя, I частка), «Ронда ў турэцкім стылі», опера «Чароўная флейта» (фрагменты па выбары педагагічнага работніка).
А. Вівальдзі. «Поры года» (на выбар педагагічнага работніка).
М. К. Чурлёніс. Сімфанічная паэма «У лесе» (фрагмент).
С. Рахманінаў. Канцэрт для фартэпіяна з аркестрам № 3 (частка I, галоўная партыя).
Ф. Шапэн. Накцюрны E-dur, cis-moll. Мазурка № 47 (a-moll).
І. Штраўс. «Марш Радзецкага», «Полька-піцыката».
А. Туранкоў. «Ой, рана на Івана» (з оперы «Кветка шчасця»).

Віды і спосабы дзейнасці: выяўленне жыццёвага зместу музыкі розных народаў; развучванне і выразнае выкананне песень, інструментальных, танцавальных кампазіцый, якія адносяцца да музычных культур іншых народаў (на выбар педагагічнага работніка); выяўленне падабенства і адрозненняў у музыцы розных народаў; слуханне і аналіз твораў беларускіх кампазітараў, у якіх выкарыстаны характэрныя асаблівасці музыкі іншых народаў; выяўленне характэрных асаблівасцей музычнай культуры народаў, якія насяляюць Рэспубліку Беларусь; азнаямленне з песнямі вясновага і летняга каляндарных цыклаў; падрыхтоўка даследчага або мастацка-творчага праекта па тэме паўгоддзя.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):

пра камунікатыўную прыроду музычнага мастацтва;
разнастайнасць музычных культур, іх узаемадзеянне, дыялог культур;
характэрныя асаблівасці музыкі рускага, украінскага, польскага, прыбалтыйскіх народаў;

характэрныя асаблівасці музыкі народаў Еўропы, Азіі, Афрыкі, Амерыкі;
характэрныя асаблівасці музыкі народаў, якія пражываюць у Рэспубліцы Беларусь.

Умець (група прыватных уменняў):

эмацыянальна адклікацца на гучанне музыкі, даваць характарыстыку музычнаму вобразу;

выяўляць падабенства зместу і адрознення ў выразных сродках музыкі розных народаў;

разумець змест і выразна выконваць музыку розных народаў;

ажыццяўляць музычную дзейнасць у пазіцыях слухача, выканаўцы, кампазітара.

Умець (група ключавых уменняў):

паважліва ставіцца да праяўленняў іншых культур;

выкарыстоўваць сродкі музычнай выразнасці для творчага самавыяўлення;

удзельнічаць у арганізацыі і выкананні калектыўных творчых работ;

даваць змястоўную ацэнку вынікам вучэбнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:

пры рэалізацыі даследчых, мастацка-творчых (у тым ліку мультымедыйных) праектаў;

у ходзе ўдзелу ў народных святах (Масленіца, Гуканне вясны, Саракі, Купалле);

у сямейным, аматарскім музіцыраванні.